

การพัฒนาทักษะการใช้คำถามของครูปฐมวัย ด้วยบทเรียนแบบโปรแกรม

นางสาว จินตนา ปรีदानันต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-826-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015285

DEVELOPMENT OF PRESCHOOL TEACHER QUESTIONING SKILLS
BY USING PROGRAMMED LESSONS

Miss Jintana Preedanun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Development of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-569-826-1

จินตนา ปรีตานันต์ : การพัฒนาการใช้คำถามของครูปฐมวัย ด้วยบทเรียนแบบโปรแกรม (DEVELOPMENT OF PRESCHOOL TEACHER QUESTIONING SKILLS BY USING PROGRAMMED LESSONS) อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.อุทมลลักษณ์ กุลพิจิตร, 197 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการใช้คำถามของครูปฐมวัยด้วยบทเรียนแบบโปรแกรม ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูชั้นเด็กเล็กโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในปีการศึกษา 2531 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้ กล่าวคือ บทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "การพัฒนาทักษะการใช้คำถามของครูปฐมวัย" มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคือ 90.5/90 แบบสังเกตได้ผ่านการตรวจแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ และแบบสอบถามเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเท่ากับ .86

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูปฐมวัยมีความรู้ ความเข้าใจ มโนทัศน์/เนื้อหา ด้านการใช้คำถาม ภายหลังจากการศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ครูปฐมวัยมีทักษะการถาม ภายหลังจากการศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่อง การเว้นระยะเวลาให้นักเรียนตอบคำถามตามสมควร การไม่ทวนคำถามของครูเอง การไม่ทวนคำตอบของนักเรียน การให้นักเรียนตอบคำถามด้วยความสมัครใจ การให้ตอบทีละคนไม่ใช่ตอบพร้อมกันทั้งชั้น การเปิดโอกาสให้นักเรียนคนอื่นได้ตอบคำถามในข้อเดียวกัน และการเสริมแรงนักเรียนเมื่อตอบคำถามได้
3. ครูปฐมวัยมีทักษะการใช้คำถามภายหลังจากการศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในคำถามประเภท คำถามให้บอกความหมายหรือคำจำกัดความ คำถามให้ยกตัวอย่าง คำถามให้วิเคราะห์ และคำถามให้สังเคราะห์
4. ครูปฐมวัยมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะการใช้คำถาม ภายหลังจากการศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาควิชา ประถมศึกษา
 สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
 ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต จินตนา ปรีตานันต์
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.อุทมลลักษณ์ กุลพิจิตร

JINTANA PREEDANUN : DEVELOPMENT OF PRESCHOOL TEACHER QUESTIONING SKILLS BY USING PROGRAMMED LESSONS. THESIS ADVISOR : UDOMLUCK KULAPICHITR, Ed.D., 197 pp.

The purpose of this study was to develop questioning skills of preschool teachers by using programmed lessons. The sample of the study were 20 preschool teachers under the jurisdiction of the office of Amphur Muang Primary Education, Chiangrai. The research instruments had been tested for their effectiveness and proved to be reliable.

The programmed lessons, "Development of preschool teacher questioning skills," had their efficiency following the standard criterion, 90.5/90. The observation form had been approved by the experts. The reliability of the multiple choice test, having 40 items, was .86.

The findings were as follow :

1. The preschool teachers had significantly higher in obtaining knowledge, understanding, concept/contents on using question after studying the programmed lessons at the level .01.

2. The preschool teachers had significantly higher in questioning skills after studying the programmed lessons at the level .01 on the following aspects: giving appropriate time for the student to answers, not repeating one's own question; not repeating the student's answer; permitting the student to answer when he/she is willing to, making the students answer one by one, not all together, giving chances to other students to answer the same question; and reinforcing the student when he/she can answer.

3. The preschool teachers had significantly higher in questioning skills after studying the programmed lessons at the level .01 on the following types of questions - difining questions, exampleing questions, analysing questions, and synthesising questions.

4. The preschool teachers had significantly higher in obtaining knowledge, understanding and questioning skills after studying the programmed lessons at the level .01.

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติต จินตนา ตรีศานันต์

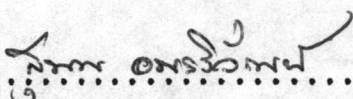
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อุดม ลุคคุลาพิชิต

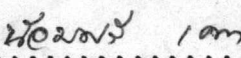
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาทักษะการใช้คำถามของครูปฐมวัย ด้วยบทเรียนแบบโปรแกรม
โดย นางสาว จินตนา ปรีดานันต์
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร

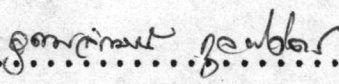
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ สุมณ อมรวิวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เคท)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและความกรุณาจากอาจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลนิจิตร เป็นผู้ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุง วิทยานิพนธ์ มาโดยตลอด ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ลัดดา นิละมณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญสวัสดิ์ และ อาจารย์ทัศนีย์ รักมณุษย์ ซึ่งทั้ง 3 ท่านดังกล่าว ได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้อำนวยการและคณะอาจารย์ที่สอนชั้นอนุบาลทุกท่านของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี และโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม ที่ให้ความร่วมมือในการทดสอบหาประสิทธิภาพของเครื่องมือต่าง ๆ ขอขอบคุณอาจารย์ใหญ่ และคณะอาจารย์ผู้สอนชั้นเด็กเล็กจากโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและให้ความสะดวกในการทดลองตลอดจนการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณคณาจารย์โรงเรียนดังกล่าวไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนั้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ และให้กำลังใจเป็นอย่างดี ขอขอบคุณ คุณสุธรรม กังวาลไกร ที่ได้วาดภาพประกอบบทเรียนแบบโปรแกรม ขอขอบคุณเพื่อน ๆ และผู้ใกล้ชิดทุกท่านที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอตลอดมา.

จินตนา ปรีดานันต์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมุติฐานของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ข้อตกลงเบื้องต้น	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย	7
พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย	7
แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	8
แนวการสอนให้เด็กปฐมวัยคิดเป็น	11
ทักษะการใช้คำถาม	20
ประโยชน์ของคำถาม	20
ลักษณะของคำถามที่ดี	22
การจำแนกประเภทของคำถาม	23
ทักษะการถาม	26
เทคนิคการใช้คำถาม	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำถาม	31
บทเรียนแบบโปรแกรม	37
ความหมายของบทเรียนแบบโปรแกรม	37
จุดมุ่งหมายในการใช้บทเรียนแบบโปรแกรม	37
ชนิดของบทเรียนแบบโปรแกรม	38
ส่วนประกอบของบทเรียนแบบโปรแกรม	39

บทที่	หน้า
การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม	40
คุณค่าของบทเรียนแบบโปรแกรม	42
ข้อจำกัดในการใช้แบบเรียนแบบโปรแกรม	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนแบบโปรแกรม	43
3. วิธีดำเนินการวิจัย	46
ตัวอย่างประชากร	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
วิธีดำเนินการวิจัย	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ข้อมูลทั่วไป.....	57
ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจและทักษะ	
การใช้คำถาม	58
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการวิจัย	69
การอภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก	89
ภาคผนวก ข	92
ภาคผนวก ค	106
ภาคผนวก ง	175
ภาคผนวก จ	190
ประวัติผู้เขียน	197

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าร้อยละของคะแนนความรู้ ความเข้าใจ มโนทัศน์/เนื้อหา เรื่องทักษะการใช้คำถามของ ครูปฐมวัยกลุ่มเล็ก ก่อนและหลังการศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรม 49
2	จำนวนร้อยละของครูปฐมวัย ผู้ใช้แบบสอบ จำแนกตามสถานภาพ 57
3	ค่าสถิติทั่วไปของคะแนนจากการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ มโนทัศน์/เนื้อหา ด้านการใช้คำถามของครูปฐมวัย ก่อนและหลัง การศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรม 58
4	ค่าสถิติทั่วไปของคะแนนจากการสังเกตทักษะการใช้คำถามของ ครูปฐมวัย ก่อนและหลังการศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรม 59
5	เปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ ความเข้าใจ มโนทัศน์/เนื้อหา ด้านการใช้คำถามของครูปฐมวัย ก่อนและหลัง การศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรม 60
6	เปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนจากการสังเกตทักษะ การใช้คำถาม ของครูปฐมวัย ก่อนและหลังการศึกษาบทเรียน แบบโปรแกรม 61
7	ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการถามของครูปฐมวัย ก่อนและหลังการศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรม 62
8	เปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทักษะการถามของครู ปฐมวัย ก่อนและหลังการศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรม 64
9	เปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนประเภทของคำถามที่ ครูปฐมวัยใช้ ก่อนและหลังการศึกษาบทเรียนแบบโปรแกรม 65
10	เปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการใช้คำถามของครูปฐมวัย ก่อนและหลังการศึกษ าบทเรียนแบบโปรแกรม 66
11	ระดับความยากง่ายและอำนาจการจำแนกของแบบสอบ ทักษะ การใช้คำถามของครูปฐมวัย 93
12	ตัวอย่างการวิเคราะห์ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบ 95
13	แสดงวิธีการหาความเที่ยงของการสังเกต ทักษะการถาม และ ประเภทของคำถาม ของผู้สังเกตกับผู้ทรงคุณวุฒิ 96

ตารางที่	หน้า
14 คำมีขนิมเลขคณิตและคำร้อยละของคะแนนการศึกษามหาวิทยาลัย แบบโปรแกรมของตัวอย่างประชากรกลุ่มเล็ก	98
15 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยแบบโปรแกรม	99
16 ตัวอย่างการทดสอบค่าที่ คะแนนความรู้ ความเข้าใจ มโนทัศน์/เนื้อหา ด้านการใช้คำถามของครูประถมศึกษา ก่อนและหลังการศึกษามหาวิทยาลัยแบบโปรแกรม	100
17 คะแนนทักษะการถามที่ครูประถมศึกษาใช้ ก่อนศึกษามหาวิทยาลัย แบบโปรแกรม	101
18 คะแนนทักษะการถามที่ครูประถมศึกษาใช้ หลังศึกษามหาวิทยาลัย แบบโปรแกรม	102
20 คะแนนประเภทของคำถามที่ครูประถมศึกษาใช้ ก่อนศึกษามหาวิทยาลัย แบบโปรแกรม	103
21 คะแนนประเภทของคำถามที่ครูประถมศึกษาใช้ หลังศึกษามหาวิทยาลัย แบบโปรแกรม	104
22 เวลาที่ครูประถมศึกษาใช้ในการตั้งคำถาม ก่อนและหลังการศึกษา มหาวิทยาลัยแบบโปรแกรม	105